

تأثیر سیتالوپرام، آلپرازولام و کلومیپرامین در کاهش علائم منفی بیماران مبتلا به اسکیزوفرنیا

مقدمه: علائم منفی به منزله یکی از علائم پنج گانه جدول تشخیصی اسکیزوفرنیا در DSM IV، از موانع مهم بر سر راه توان بخشی این دسته از بیماران و ایجاد ارتباط از سوی آنان با سایرین می باشد و از جمله روش های مورد بحث برای تقلیل این علائم استفاده از داروهای کمکی به انضمام درمان های جاری است. در این پژوهش نقش سیتالوپرام، کلومیپرامین و آلپرازولام را در کاهش علائم منفی بررسی می نمایم.

مواد و روش تحقیق: چهل بیمار اسکیزوفرنیک بستری در بلوک سالمندان مرد در مرکز روان پزشکی رازی به طور راندوم انتخاب و به طور دوسوکور^(۱) به صورت چهار گروه به ترتیب تحت درمان با سیتالوپرام ۲۰ میلی گرم، آلپرازولام ۱۷۵ میلی گرم، کلومیپرامین ۲۵ میلی گرم و بالاخره پلاسبو به اضافه رژیم درمانی جاری شان (شامل آنتی سایکوتیک های تیپیکال) قرار گرفتند. پس از دو هفته دوز داروها به دو برابر افزایش یافت و این روند به مدت دو هفته دیگر ادامه یافت و سپس داروها قطع گردید. وجود و شدت علائم منفی در ابتدا و قبل از آغاز درمان و سپس در انتهای هفته دوم و بالاخره در انتهای هفته چهارم با استفاده از مقیاس SANS کنترل و ثبت گردید. در طی این مدت (۴ هفته) هیچ گونه عارضه جانبی خاصی که موجب ناراحتی بیماران یا قطع دارو گردد مشاهده نشد. پس از استخراج اطلاعات به دست آمده و با استفاده از روش محاسبات آماری Z و $Chisquare (X^2-test)$ ارتباط بین متغیرها سنجیده گردید.

یافته ها: سه داروی سیتالوپرام، آلپرازولام و کلومیپرامین موجب تقلیل شدت علائم منفی به ترتیب در ۸۰، ۵۰، و ۵۰٪ بیماران گروه خود گردیدند. در اکثریت قریب به اتفاق بیماران، این کاهش محدود به ۲۰٪ از سطح پایه باقی ماند. در این بین کلومیپرامین در دو مورد به میزان ۴۰٪ علائم منفی را کاهش داد. هم چنین کلومیپرامین بیش از دو تای دیگر بر علائم شدید منفی تأثیر داشت اما تأثیر داروها به طور کلی بر روی بیماران دارای علائم منفی متوسط و خفیف بیش از علائم منفی شدید بود. تقلیل علائم منفی به طور غیر وابسته به یکدیگر صورت گرفته بود و در بیماران مختلف از ترکیب متنوعی برخوردار بود. بین گروه سالمندان و غیر سالمندان از بابت تأثیر داروها تفاوتی ملاحظه نگردید. هیچ یک از بیماران گروه کنترل تحت تأثیر پلاسبو با تقلیل علائم منفی مواجه نگردیدند.

نتیجه: سه داروی سیتالوپرام، آلپرازولام و کلومیپرامین می توانند در کاهش علائم منفی در بیماران مبتلا به اسکیزوفرنیا نقش مفیدی را ایفا نمایند. در این بین تأثیر مثبت سیتالوپرام با توجه به احتمال عوارض و تداخلات دارویی کم تر نسبت به دو تای دیگر قابل توجه است.

دکتر سعید شجاع شفتی
استادیار دانشگاه علوم بهزیستی
و توان بخشی

واژگان کلیدی: اسکیزوفرنیا / علائم منفی / سیتالوپرام / کلومیپرامین / آلپرازولام